

18. 3. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Prague Rules - nový vítr v rozhodčím řízení?

Od 14. prosince 2018 jsou zveřejněna tzv. Prague Rules neboli Pravidla o efektivním vedení mezinárodního rozhodčího řízení (Rules on the Efficient Conduct of Proceedings in International Arbitration). Tato pravidla mají sloužit jako protiváha k už zavedeným pravidlům Mezinárodní advokátní komory neboli IBA Rules on Taking of Evidence in International Arbitration („IBA Rules“), které byly poprvé vydány v roce 1999. V obou případech se jedná pouze o tzv. soft law, tedy právně nevytíkatelné předpisy.

IBA Rules jsou v mezinárodním rozhodčím řízení poměrně často používány, zejména tam, kde každá ze stran pochází ze země s jinou právní tradicí – ostatně právě k takovému překlenutí rozdílných právních přístupů byly navrženy. IBA Rules jsou často používány nepřímo, tzn. aniž by na ně rozhodci ve svých procesních pokynech přímo odkázali – místo toho je používají jen jako vodítko a pak si z nich vybírají jednotlivé instituty dle potřeby.

Dle některých názorů jsou ale IBA Rules příliš blízko ke common law, což se projevuje například umožněním zpřístupňování dokumentů (discovery), které v zemích civil law nemá tradici, nebo mnohem větším důrazem kladeným na svědecké výpovědi. Z toho důvodu se skupina osob primárně ze střední a východní Evropy rozhodla přijít s novou verzí pravidel pro dokazování v mezinárodním rozhodčím řízení, která budou blíže civil law. Výsledkem jsou Prague Rules, které mají dle svých autorů zefektivnit rozhodčí řízení a snížit jeho náklady.[1]

EVERSHEDS SUTHERLAND

Jednou z hlavních výhod mezinárodního rozhodčího řízení je jeho flexibilita, což znamená, že strany si mohou přizpůsobit procesní postup a zejména průběh dokazování dle konkrétního případu a dle svých požadavků. Proto obvykle konkrétní postup v rozhodčím řízení není upraven ani v rádech jednotlivých rozhodčích institucí ani v právních předpisech týkajících se rozhodčího řízení.

Tolik vzývaná flexibilita rozhodčího řízení ale může být zároveň i jeho Nemesis. Vysoké náklady řízení jsou často způsobeny jeho špatným vedením, kdy se rozhodci zmítají mezi požadavky stran ohledně dokazování a kvůli obavám ze svojí odpovědnosti vyhoví často až absurdním a zcela nadbytečným požadavkům ohledně provádění dalších a dalších důkazů. Tím se rozhodčí řízení protahuje a také prodražuje, zejména jsou-li předkládány stále nové a nové znalecké posudky. Tomuto neduhu chtějí tvůrci Prague Rules udělat přítrž právě medicínou zvanou Prague Rules.

Podle některých názorů se Prague Rules a IBA Rules neliší vůbec, protože v obojích pravidlech lze nalézt obdobná ustanovení.[2] Podle jiných názorů ale Prague Rules podstatně ztěžují proces zpřístupňování důkazů, [3] což někteří komentátoři kritizují[4] a jiní naopak oceňují.[5]

Co přináší Prague Rules

Prague Rules v úvodu vymezují podmínky svého použití a také normy, které jsou Prague Rules

nadřazené. Konkrétně se jedná o kogentní ustanovení lex arbitri, použitelná rozhodčí pravidla a procesní ujednání stran. Dále následuje základní princip rozhodčího řízení, tzn. rovné a spravedlivé zacházení se stranami včetně možnosti přednést svou věc.

Čl. 3 Prague Rules počítá s aktivní rolí rozhodců v rámci dokazování, což nezbavuje strany důkazního břemene. Rozhodci mohou požadovat předložení konkrétních listinných důkazů nebo výslech konkrétního svědka, ustanovit znalce, provést ohledání na místě i jakékoli další kroky, které považují v tomto ohledu za vhodné.[6]

Pokud jde o listinné důkazy, tak primárně je na stranách, aby předložily ty listinné důkazy, kterých se dovolávají (čl. 4.1). Prague Rules výslovně vybízejí k tomu, aby se v rámci rozhodčího řízení vyhnuly jakékoli formě zpřístupňování důkazů včetně e-discovery. Čl. 4.5 pak počítá se zpřístupňováním jen konkrétních dokumentů, nikoli veškeré relevantní dokumentace.

Dále Prague Rules obsahují procesní pravidla ohledně svědků a znalců. Rozhodci mají možnost odmítnout výslech svědka poté, co se seznámili s jeho písemným svědeckým prohlášením nebo alespoň otázkami, o kterých by měl vypovídat. To může potenciálně vést k zrychlení rozhodčího řízení, protože svědecké výpovědi jsou obvykle poměrně zdlouhavé. Na druhou stranu ale tento postup klade větší nároky na rozhodce, kteří by se poté měli v nálezů vypořádat s odůvodněním svého odmítnutí konkrétní svědecké výpovědi.

Ve vztahu ke znalcům Prague Rules preferují variantu znalců jmenovaných přímo rozhodci, počítá se však i se znalci jmenovanými přímo stranami. Toto ustanovení má potenciál snížit náklady konkrétního rozhodčího řízení, protože znalecké posudky jsou obvykle poměrně nákladné a jejich vyhotovení také prodlužuje rozhodčí řízení.

V čl. 7 Prague Rules obsahují zakotvení principu iura novit curia, tedy soud zná právo. Použití tohoto principu v rozhodčím řízení je diskutabilní a velmi záleží na konkrétní jurisdikci. Prague Rules výslovně počítají s použitím tohoto principu i v rozhodčím řízení (viz čl. 7.2), když dávají rozhodcům možnost použít i takové ustanovení práva, které nebylo výslovně zmíněno stranami. Zároveň ale stanoví, že je nutné zjistit názor stran na toto ustanovení – tímto postupem se rozhodci vyhnou překvapivému rozhodnutí založenému na skutečnostech, ke kterým se strany nemohly vyjádřit, což by mohlo představovat porušení jejich práva na spravedlivý proces.

Prague Rules se snaží snižovat náklady rozhodčího řízení i tím, že povzbuzují strany, aby rozhodčí řízení proběhlo bez ústního jednání a rozhodci rozhodli pouze na základě listin. Další technikou ke snížení nákladů řízení[7] je vedení stran ke smírnému řešení sporu, s čímž Prague Rules výslovně počítají v čl. 9, pokud proti takovému postupu žádná ze stran nevznesla námitky. Prague Rules také počítají s variantou, že některý z rozhodců může vystupovat v roli mediátora s tím, že pokud se mediace nezdaří, buď může se souhlasem všech stran pokračovat v řízení jako rozhodce, nebo se vzdá svého mandátu. V takovém případě vyvstává otázka, jak bude daný rozhodce nahrazen – tu ale obvykle řeší pravidla konkrétní rozhodčí instituce (viz např. [čl. 15 ICC Rules](#)).

Dalším zásadním prvkem Prague Rules je čl. 10, který zavádí princip vyložení důkazů v neprospěch strany, která je odmítla poskytnout (adverse inference), což je princip obvyklý v common law. V zásadě to znamená, že pokud je strana vyzvána ke zpřístupnění důkazu a této výzvě nevyhoví, rozhodci mohou v dalším řízení vycházet z toho, že tento důkaz byl v neprospěch strany, která nevyhověla výzvě.

Závěrečné ustanovení Prague Rules se týká rozdělení nákladů řízení, kdy rozhodci při svém rozhodování mohou zohlednit chování stran během rozhodčího řízení včetně jejich spolupráce s

rozhodci.

Závěr

Jak plyne z výše uvedeného, Prague Rules jsou novými právně nevynutitelnými předpisy, které upravují dokazování v mezinárodním rozhodčím řízení a mají sloužit jako alternativa k IBA Rules. Prague Rules počítají se silnějším procesním postavením rozhodců, což by dle jejich tvůrců mělo přinést ono slibované zefektivnění rozhodčího řízení spojené s jeho zrychlením a s nižšími náklady pro strany. Nicméně tento výsledek bude vždy závislý na osobnostech rozhodce – špatným rozhodcům Prague Rules nepomohou a ti dobří zvládnou efektivně vést rozhodčí řízení i bez nich.

Mgr. Eliška Miklíková,
advokát

Eversheds Sutherland Dvořák Hager, advokátní kancelář, s.r.o.

Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500

[1] Viz Předmluva k Prague Rules.

[2] Viz Amaral, Guilherme Rizzo: Prague Rules v. IBA Rules and the Taking of Evidence in International Arbitration: Tilting at Windmills. On-line text, k dispozici >>> [zde](#).

[3] Newman, Lawrence W.; Zaslowsky, David: The Russians Are Coming, and They Want to Change How We Conduct International Arbitration. On-line text, k dispozici >>> [zde](#).

[4] Kocur, Michal: Why Lawyers from Civil Law Jurisdictions Do Not Need the Prague Rules. On-line text, k dispozici [zde](#).

[5] Silva, Paula Costa: Arbitration, Jurisdiction and Culture: Apropos the Rules of Prague. On-line text, k dispozici [zde](#).

[6] Viz Henriques, Duarte G.: The Prague Rules: Competitor, Alternative or Addition to the IBA Rules on the Taking of Evidence in International Arbitration? ASA Bulletin Volume 36, No. 2, 2018.

[7] Viz [bod h\) Appendix VI](#) – Case Management Techniques – ICC Arbitration Rules.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)

- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)